

Tribuna Socialista

Organul Partidului Socialdemocrat din Ardeal și Banat.

Anul XV.

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 40.— cor.
Pe 1/2 de an . . . 20.— " "
Pe trei luni . . . 10.— " "
Abonamentul la mai multe
exemplare pe un an 32.— cor.
Pentru străinătate:
Pe un an . . . 50.— cor.

Apare de două ori pe săptămână.

Sibiu, Duminică, 3 August 1919.

Redacția și Administrația:
TRIBUNA SOCIALISTĂ
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.

Nr. 30

Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Sau din partid, sau din Consiliu...

Eră la Alba-Iulia. Toți reprezentanții neamului românesc se adunaseră acolo, spre a săvârși un act istoric, poate cel mai mare act istoric în viața de până acum a poporului românesc de dincoace de Carpați. Muncitorimea română eră și ea reprezentată la această adunare, căci partidul ei, partidul socialdemocrat condus fiind de cele mai înalte idei umanitare, nu putea lipsi atunci, când neamul românesc, folosindu-se de dreptul său de autodeterminare, eră chemat să hotărască, că împotriva tuturor piedecelor ce i se vor pune, voiește să-și înfăptuiască unirea. Gestul acesta al socialdemocrației române a fost primit atunci cu cea mai mare însuflețire și satisfacție din partea tuturor celor cari își dădeau seama de însemnătatea momentului și de împrejurările în care ne aflăm. Dar satisfacția a putut fi și partidul socialdemocrat, căci rezoluția primită acolo la Alba-Iulia, pe baza căreia s'a făcut unirea, cuprindea în sine toate acele postulate ale democrației adevărate, cari înfăptuite fiind, vor transforma întreaga structură a noului stat român.

În felul acesta alcătuindu-se mai apoi primul guvern al ținuturilor românești deslupite de Ungaria, eră firesc ca în acest guvern să ia loc și reprezentanții partidului socialdemocrat, documentându-se și astfel în fața lumii solidaritatea tuturor curentelor politice pe tema unității naționale. Că s'a făcut bine când s'a purces în felul acesta, nu discutăm, constatam numai, că astfel trebuia să facem.

Dar iată că s'au strecurat deatunci opt luni de zile. Opt luni de zile grele și pline de mizerii. Ce a însemnat pentru cauza națională în aceste opt luni de grele încercări participarea socialiştilor în Consiliul Dirigent, o va spune și o va aprecia istoria. Nouă ne revine însă datoria a constata ce a însemnat această participare pentru cauza democrației în sine.

Nu amintim acum stările excepționale în care ne aflăm: starea de asediu, cenzura și convoiul tuturor anomaliilor, cari se spune că sunt inerente stării de război și transformării prin care trecem. Ne provocăm însă la cele două proiecte de reforme, pe care Consiliul Dirigent le-a înaintat spre dezbateră Marelui Sfat Național. Le cercetăm acestea și căutăm cel puțin în ele —

înăptuirea

principiilor enunțate la Alba-Iulia, cari principii — după părerea noastră —, trebuie să alcătuiescă temelia noului regim românesc.

Reforma agrară, putem constata, deși din punct de vedere socialist nu ne mulțumește nici câtuși de puțin, ea stă totuși întru câtva în concordanță cu hotărârea dela Alba-Iulia, neluându-se acolo nici un angajament precis în chestia aceasta. Suntem de convingerea însă că

această reformă nu-și va ajunge scopul, nu va mulțumi țărănimia, căci în Ardeal, unde pământul cultivabil este atât de puțin, trebuia mers cu exproprierea chiar și sub 200 jugăre. În felul acesta s'ar fi făcut într'adevăr o reformă agrară „radicală”, după cum glăsuște rezoluția. S'ar fi putut creia chiar și în cazul acesta moșii de „model” pe teritoriul acela unde pământul e din belșug, în Timiș, în Arad etc. Dar despre reforma agrară vom mai avea prilej să vorbim. Să cercetăm acum reforma electorală, care în momentul de față se discută în Marele Sfat.

La prima vedere observăm că din această reformă lipsesc două principii cardinale, cari la Alba-Iulia au fost primite: *Votul femeilor și reprezentarea proporțională a minorităților.* Oricât am chibzui asupra lucrului și orice ni s'ar spune mărturisim că nu putem vedea justificată înlăturarea acestor două principii din proiectul Consiliului Dirigent. Căci dacă votul femeilor s'a abandonat pe motiv că el n'a fost introdus nici în țara veche, apoi aceasta nu se poate spune și despre sistemul proporțional. Atunci când pe toate terenurile se tinde la o unificare cu ceace există în România, *de ce toamă în ce privește introducerea unei dispoziții care ar mulțumi părțile largi ale poporului, se face abatere?* Evident că prin sistemul reprezentării proporționale a minorităților alegerile ar fi mai complicate, ba poate că în felul acesta ar putea intra în parlament și ureo 5-6 unguri mai mult decât în alt caz. Asta însă nu trebuie să ne înspăimânte, căci greutatea se pot înfrunța și intrarea alor 5-6—10 deputați unguri mai mult nu poate forma la nici un caz un pericol. Din contră, prin aceasta s'ar putea documenta lumii întregi că aici nu se tinde la o nulificare a minorităților naționale, ci li se acordă toate acele drepturi ce li se cuvin.

Oricari ar fi însă motivele Consiliului Dirigent, trebuie să constatăm un fapt, anume acela că proiectul de reformă electorală înaintat, nu realizează angajamentele luate la Alba-Iulia. În chestia aceasta nu putem admite nici o explicație acum în urmă. Rezoluția aceasta angajează Consiliul Dirigent și Marele Sfat deja acum, nu numai după constituțantă, cum caută să o explice, trăgându-o de păr, domnul președinte al Consiliului.

Și dacă-i așa, precum de fapt e, că cu reforma electorală majoritatea Consiliului Dirigent a depășit dela principiile stabilite la Alba-Iulia, atunci cu remanare trebuie să constatăm că pentru cauza democrației participarea tovarășilor noștri în Consiliul Dirigent n'a prea însemnat mult, aproape nimic.

Suntem deci de părere, căci ca urmare a acestui fapt tovarășii noștri din Consiliul Dirigent au datorința a face una din două: a ieși din partid sau din Consiliul Dirigent.

Partidul nu poate să ceară din altă parte bani, decât numai dela membrii săi, dela cei săraci, în interesul cărora luptă.

Având în vedere că cheltuielile mari de agitație, de călătorie, de presă se vor ivi la aceste alegeri, comitetul executiv al Partidului socialdemocrat a hotărât în ultima sa ședință să facă un apel la toți muncitorii organizați, la toți oamenii cari iubesc adevărul și dreptatea și voiesc înăptuirea unei vieți mai bune, ca să-și dea plata pe o oară de muncă pentru fondul alegerilor.

Acela, care nu înțelege însemnătatea timpurilor în care trăim, acela care nu voiește binele poporului,

vom ține cont și de aceia cari își fac datoria, atunci când partidul îi cheamă la datorie.

APEL către abonații noștri

Tovarăși! E mai bine de o jumătate de an de când foaia noastră se luptă cu mizeria. Poșta nu primea mandate și astfel abonații noștri cu miile au rămas în restanță cu abonamentul. Noi le-am trimis „Adevărul” pe datorie, așteptând că odată se va deschide poșta și abonații își vor achita restanțele. Acum poșta s'a deschis și abia o parte foarte mică și-au învit abonamentele.

În tot timpul acesta „Adevărul” a avut de luptat cu scumpetea teribilă. Hârtia și tiparul s'au scumpit în fiecare lună, așa că azi facerea gazetei ne costă de patru ori mai mult ca în anul trecut. Am luptat din răsuperi cu mizeria, am sacrificat tot ce am avut, numai ca să scoatem foaia, ca voi tovarăși să nu rămâneți fără foaie socialistă. Acum am făcut o nouă sfortare și am scos-o de două ori pe săptămână numind-o „Tribuna Socialistă” ceea ce ne-a costat noui jertfe.

Acum noi nu mai avem de unde jertfi și dacă voți ca foaia noastră să nu piară, săriți-i cu toții în ajutor. Toți abonații vechi să-și reînnoiască abonamentele și să mai câștige câte un nou abonat la „Tribuna Socialistă”.

Inchipuiți-vă tovarăși cum ar fi un partid fără gazetă: ca un om fără viață — mort. Cum puteți voi fi membri unui partid, dacă nu sunteți totodată și abonații organului acestui partid? Trebuie să știți tovarăși, că acela, care nu e abonat la „Tribuna Socialistă” nu e socialist și nici muncitor organizat nu e.

Toți aceia cari se afirmă de socialiști și nu sunt abonați la „Tribuna Socialistă” nu sunt decât niște demagogi fatarnici!

Tovarăși! nu luați asupra voastră aceste epite grave și abonați-vă cu toții la „Tribuna Socialistă”.

Abonamentul: pe un an . . . 40 cor.
pe jumătate an 20 „
pe trei luni . . . 10 „

Abonamentul la mai mult de 7 exemplare pe o singură adresă 32 cor. pe an.

Insemnări.

Votul femeilor.

În anul 1911 s'a ținut la Budapesta un Congres feminist, unde au fost reprezentate toate grupările feministe din Europa apuseană. Dintre partidele politice din Ungaria și-au trimis reprezentanții lor partidul: Socialdemocrat și partidul Național român.

Sub aptauzele delegatului partidului Național român, la acel Congres, au răsunat grave acușări la adresa bărbaților, cari desconsiderând femeia, în neghiubia lor, nici nu voiau să audă de drepturile politice ale femeii, dar să mai voiască și egala îndreptățire a femeii cu a bărbaților pe toate terenurile. Reprezentarea partidului Național român la acel Congres a motivat-o ziarul „Românul” din Arad, cu aceea că: „Deoarece în programul Partidului Național Român există un punct care pretinde dreptul de vot pentru femei, acest partid își ține de datorință să se reprezinte la acel Congres unde se cere dreptul de vot pentru femei”.

În 1919 acelaș partid Național român fiind la putere a elaborat un proiect de lege electorală, care nu dă drept de vot femeilor. Oare ce vor zice acele femei, cari reprezentau pe feministele din Anglia, Franța și Belgia când vor auzi că adevărații lor de odinioară, ajungând la putere, au tras chiuul femeilor excluzându-le dela dreptul de votare?

Oare ce vor zice femeile, cari la Alba-Iulia au aplaudat și au fălțit din batiste când au auzit celindu-se partea din Rezoluție care spune: „Vot universal, egal, direct, secret și după comuna pentru ambele sexe”. Când vor auzi că acei domni cari au celit acea Rezoluție le-au tras chiuul? Vor zice pur și simplu că atât la Budapesta cât și la Alba-Iulia nu s'a făcut decât demagogie.

Cerem votare proporțională.

Azi, când scriem aceste rânduri se desbate în comisia electorală a Marelui Sfat Național, proiectul de lege electorală, ca apoi să fie expus spre dezbateră în plenum (la întregul Sfat).

Acest proiect de lege își are scăderile lui, ca toate proiectele burgeziei, prin cari, ea singură determinată de împrejurări, dă și obștei câteva fărâmituri de drepturi. Aceste scăderi de căpetenie sunt: *excluderea femeilor dela dreptul de votare și votarea pe districte (cercuri) singuratic.*

Proiectul mai are și alte scăderi mai secundare, dar absurde, asupra cărora vom mai reveni. Acum e vorba de sistemul de votare proporțională. Dacă acest sistem de votare va fi respins de Marele Sfat, se va comite o mare greșală față de populația țării.

Se poate întâmpla ca într'un cerc electoral, care are zece mii de alegători să fie numai doi candidați. Din aceștia doi, unul primește 5050 voturi, iar al doilea 4950. Deputatul a fost ales cu o majoritate de 50 de voturi și 4950 de alegători au rămas fără reprezentant în parlament. Unde e dreptatea?

Iar dacă votarea se face pe sistem proporțional, districtele vor fi mai mari și votarea se face pe liste. Și să presupunem că un district va avea 10 mandate și cam 100.000 de alegători. Din aceștia 60 de mii ar vota cu partidul Național român, 30 de mii cu partidul socialist și 10 mii cu partidul unei naționalități. Atunci mandatele s'ar împărți astfel: Partidul Național ar avea 6 deputați, partidul Socialist 3 deputați și partidul de națiune străină un deputat.

Iată că în felul acesta n'ar putea fi nimenea scurtat și cu toții ar fi mulțumiți.

Dar prin sistemul de votare cum s'a făcut în trecut în Ungaria și România și care a fost îndepărtat acum și în România veche, este adoptat de Consiliul Dirigent. Dacă Marele Sfat va vota legea aceasta așa cum a proiectat-o Consiliul Dirigent atunci suntem siliți a declara că problema electorală nu este rezolvată. Noi ne așteptăm, ca Consiliul Dirigent

să deslege problema aceasta de mare însemnătate în spiritul rezoluției primite la Alba-Iulia, împărțind de dreptul de vot atât bărbații, cât și femeile, și introducând și la noi sistemul reprezentării proporționale, care singur ne poate garanta, ca din alegerile ce se vor face, vor ieși învingători adevărații reprezentanți ai tuturor claselor sociale și ai tuturor naționalităților, cari trăiesc pe acest teritoriu. În felul acesta s'a pronunțat adunarea dela Alba-Iulia și cu drept cuvânt ne putem aștepta, ca Marele Sfat Național, care și-a primit puterea dela această adunare, să cinstească cu cea mai mare sfințenie hotărârile ei.

Cu durere vedem însă, că nu numai dreptul de vot al femeilor a fost nesocotit, hotărându-se, că la Constituanta femeile nu au drept de vot, ci a fost alinaș și înlăturat chiar și principiul reprezentării proporționale, hotărându-se ca alegerile la noi să se facă pe baza cercurilor singuratic.

Ei bine, aceasta nu este numai o nedreptate față de partidele cari nu se sprijinesc pe puterea administrației și a jandarmeriei, nu e numai o nedreptate față de minoritățile naționale, cari vicțiesc pe aceste țărâni, ci este chiar o trădare a unui principiu absolut democratic, care s'a introdus acum după multe frământări în toate statele din Apus, ba chiar și în România veche. Pasul acesta reacționar nu se poate îngădui! Marele Sfat Național are datorința morală să-l zădărnicească, căci noi, cari am trecut prin lăzeme unei transformări revoluționare, care am doborât o oligarhie atotstăpânitoare și cari am făcut prin voința noastră unirea cu România, nu putem fi mai retrograzi decât România însăși. Ar fi o nenorocire chiar a creia la noi o reformă electorală mai restrânsă decât a celor de dincolo. Dacă e vorba să ne deosebim de ei, apoi asta nu se poate face decât numai în spre mai bine, nu însă spre mai rău.

Aceasta e părerea noastră și putem spune că aceasta e părerea întregului popor muncitor, pe care-l reprezentăm. Să știe cei cari au azi frânele în mână, că nu vom înceta niciodată de a cere, de a lupta cu toate mijloacele pentru cucerirea unui drept, pe care-l considerăm deja de cucerit.

Desbaterile Marelui Sfat

Ședința a treia se deschide Miercuri înainte de amiază.

Se citește procesul-verbal al ședinței anterioare, apoi înainte de ordinea zilei D-I I. S'au propune să se voteze diurne pentru membrii Marelui Sfat, cari locuiesc în provincie 70 coroane pe zi și cheltuielile cu trenul. Pentru membrii din Sibiu nu se dau diurne. Sfatul primește propunerea. Apoi d-I Banciu face raportul comisiei de completare a Marelui Sfat prin cooptare. Raportul constată că cel mai slab sunt reprezentații țării și învățătorii, de aceea propune să fie cooptați 11 țărani, 13 învățători, 3 medici, 3 ingineri, 3 publiciști, 3 clerici și 1 funcționar, un comerciant, un bancher, 4 profesori și 5 membri ai partidului socialdemocrat. Tov. Pavel Buciumean, Tiron Alban, Teodor Moga, Emil Isac și Dr. Valeriu Roman.

Vasile Costea cere ca să fie ales și Dr. Amos Frâncu din Cluj, propunerea e sprijinită de N. Șerban. Apoi d-I A. Vlad arată că propunerea nu s'a făcut conform regulamentului și se naște discuție în jurul regulamentului.

Apoi d-I Costea declară că cedează locul său Drului Frâncu. D-I Maniu spune că fiecare membru are dreptul să abdică dar Marele Sfat decide apoi dacă în locul membrilor demisionați mai cooptează pe alții și pe cine cooptează. Lista fiind primită în întregime d-I vice-președinte Mihali declară discuția de închisă. Cu asta se ridică ședința.

În știința burgeză e foarte răspândită părerea, că prostituția este o necesitate firească și desființarea ei o utopie. Nu e nevoie de cine știe ce studii istorice spre a vedea că prostituția nu e o necesitate firească, ci ajunge să privim peste marginele orașelor. În state înțelimit foarte des amorul „liber”, adică nelegitim, dar nu și prostituția, nu și dragostea venală. (Karl Kautsky.)

Clemența prinșilor nu este adesea decât o politică pentru a câștiga iubirea popoarelor. La Rochefoucauld.

D-I Oanea cere votarea unei moțiuni prin care să se asigure că alegerile pentru Constituanta să nu mai fie amânate dela 15 Septembrie, iar fiind reforma electorală mai urgentă propune să se desbată aceasta înaintea reformei agrare.

D-I Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent spune că termenul alegerilor nu atâră de voința noastră ci de a Soveranului și guvernului din București. E de acord să se voteze grabnic legea electorală, însă fără a se pune termen pe alegeri. Propunerea se primește cu această modificare. După aceasta se ridică ședința.

Cum trebuie înțeleasă socializarea *

De Otto Bauer.

Mult huiiduit și defăimatul „stat viitor“ devine realitate. Oricine discută și scrie azi despre socializare. Și chiar burghezimea simte că nu se mai poate opune necesității nemiloase a vremii. Fiecare voiește acum să fie privit socialist; chiar oameni, cari cu puțină luni înainte se făleau cu titluri și decorațiuni din grația împăratului și vedeau toată scăparea numai în urcarea cursurilor și dividendelor de rente, sunt azi foc și pară pentru socialism și comunism. În toată discuțiunile aprinse, cari preocupă azi lumea zinic, amenință pericolul, ca să-și piardă noțiunea „socialismul“ întreaga sa însemnare istorică. Tot felul de idei, care nici când nu aveau ceva de a face cu socialismul, se dau azi drept socialism.

Lucrătorii și funcționarii ai unei fabrici aleg un consiliu de exploatare și aceasta ia în locul patronului conducerea fabricii. Lucrul acesta e privit azi de mulți drept socialism! Dar aci are loc o mare nepricepere a cuvântului: o confundare a socialismului cu contrarul său, sindicalismul. Drept că și socialismul și sindicalismul au o tendință comună: amândoi vor să smulgă mijloacele de producție, care până acum au fost proprietatea particulară a capitaliștilor și proprietarilor mari de pământ, din posesiunea acestora. Însă sindicalismul vrea să se folosească de mijloacele de producție cu totul altfel de cât socialismul. Sindicalismul tinde într-acolo că lucrătorii fiecărei întreprinderi să-și însușească întreprinderea respectivă; el vrea așa dar ca minele să fie date în stăpânirea mizerilor, căile ferate în cea a ceferiștilor, pământul cultivabil în cea a muncitorilor agricultori. Socialismul însă tinde că toate mijloacele de producție să devie proprietatea obștească a poporului în întregime: minele, căile ferate, precum și pământul cultivabil să fie administrate de reprezentanții obșteinei populului, în folosul și interesul obșteinei populului. Numai sistemul acesta a purtat pretutindeni numele de socialism; sindicalismul însă a fost oricând declinat de socialistii de orice categorie.

Să presupunem că minele de fapt ar fi proprietatea mizerilor, iar căile ferate proprietatea ceferiștilor! Ar fi stăpâniți cu aceasta și exploatarea din lume? Nicidcum! Adevărat că muncitorii mineri nu ar mai fi exploatați de proprietarii minelor; însă ușor s'ar întâmplă ca poporul întreg totalitatea celorlalți muncitori să fie exploatați de muncitorii mineri. Căci aceștia ar putea ucră prețul cărbunilor, de cari toți au nevoie, după placul lor storcând astfel un tribut dela toți acei, cari își înalțăez căminurile lor cu cărbuni, învârtându-se în modul acesta pe socoteala tuturor altor muncitori.

Totalitatea muncitorilor mineri în proprietatea cărora s'ar afla minele ar fi în cazul acesta, precum a spus o dată Kurt Eisner, nimic alta decât o societate pe acțiuni cu un număr mai mare de acționari. Din cauza aceasta socialismul nu vrea ca minele să devie proprietatea mizerilor ci a poporului întreg. Minele să devie proprietatea obștească a tuturor celor, ale căror trebuințe sunt me nite să le satisfacă; așa dar proprietatea întregului popor. Același lucru ce-l spunem de mine de tot felul de mijloace de producție. Socialismul nu vrea așa dar să deie felurile întreprinderi economice în sama muncitorilor, care muncesc în ele, ci să le suple stăpânirii obșteinei populului, administrației comunității democratice.

În ce fel să fie însă făcut lucrul acesta? Să ia poate în seamă statul toate întreprinderile lăsând conducerea lor în mâinile unei burocrații, care le ar administră cam în felul cum sunt azi administrate regiile și fabricile de tutun sau căile ferate ale statului?

Nicidcum! Și aceasta nu ne convine! Scopul urmărit de noi e socializarea întreprinderilor economice și nu administrarea prin stat; autoadministrarea economică, și nu burocratizarea administrației economice; socialismul, nu etatismul este ținta noastră. Fiecare întreprindere economică să nu fie administrată de o burocrație atotputernică, ci de toți cei a căror trebuințe le satisfacă și binele cărora depinde de felul cum este administrată întreprinderea economică.

La administrație trebuie așa dar să aibă parte mai întâiu lucrătorii și funcționarii ocupați în industria respectivă; mai departe consumatori, cari au nevoie de mărfurile produse în ea; și în sfârșit trebuie și statului să i se rezerve influența necesară asupra administrației, fiind el așa zicând avocatul binei obștece, în modul acesta vor trebui înființate constituții de administrație de tot moderne, în care va fi asigurată colaborarea pentru muncitori, consumatori și pentru stat și se vor limita competențele lor față de o altă. Constituțiile aceste vor trebui să poarte de grijă, ca productivitatea și intensitatea muncii să fie ridicate la treapta cea mai înaltă și să fie asigurate întrebuintarea celor mai bune metode de lucru și a necontenției perfecționări a lor, disciplina cea mai perfectă a muncii și cea mai bună selecțiune a directorilor; căci numai dacă vom lucra cât se poate de mult și vom produce cât va fi posibil de mult cheltuind aceeași forță de muncă, vor putea fi satisfăcute trebuințele tuturor. De altă parte însă vor trebui constituțiile acestea să îngrijească, ca să nu fie silii muncitorii ai acestor industrii la supra-muncă, să nu fie supuși unei dictaturi despoteice, nici să nu fie exploatați în interesul obșteinei, pentru care muncesc.

Vedem așa dar că constituția socialistă a întreprinderilor economice e o problemă desul de complicată și nicidcum ușor rezolvabilă. Ea trebuie să evite de o parte unilateralitatea sindicalismului, iar de altă parte cea a etatismului, ea trebuie să împreune

ideile fundamentale ale amândurora într'o unitate mai înaltă.

Însă problema noastră nu e rezolvită numai cu constituția administrativă a diferitelor întreprinderi economice. La baza capitalismului zace anarhia; fiecare întreprindere lucră după capul său, fiecare ramură de industrie își caută profitul său, fără să se intereseze de celelalte, nimeni nu se îngrijește ca producțiunea ramurilor răzlețe ale industriei să fie acomodată una alteia și pusă în relațiunea necesară una față de alta. Astfel se întâmplă că se produce prea multă marfă de un soi și prea puțină de altul, că o ramură de industrie să fie lărgită prea repede alta prea încet. Prin aceasta este aruncată economia națională dintr'o criză în alta, se risipește forțele productive neconținând și fără înțeles. Sindicalismul conservă anarhia aceasta; el schimbă numai organizarea ramurilor răzlețe ale industriei, nu e însă capabil să le subordone comunității. Socialismul însă își derivă numirea dela societate: el vrea să socializeze toate ramurile industriale, să le suple societății, obșteinei, comunității. El trebuie așa dar să împreune toate întreprinderile economice răzlețe ale fiecărei ramuri de industrie într'o uniune de industrie și să le subordone apoi toate aceste uniuni de industrie unui consiliu suprem de economie, care ar avea menirea să reguleze împărțirea mijloacelor de producție și a muncitorilor pe ramurile răzlețe de industrie, să supravegheze fixarea prețurilor a uniunilor de industrie și să puie de acord interesele deosebite ale industriilor răzlețe cu interesele obștești ale întregului popor.

Vedem că alcătuirea unei orânduiei socialiste nu e lucru de o zi pe alta. Numai muncind în mod sistematic, după un plan anumit, mergând cu chibzuință pas după pas, vom putea rezolvi problema mare. Fiece pas nechibzuit, fiecă pas greșit ar fi fatal; căci ar avea nu numai urmări economice grele, dar ar compromite și ideoa socialismului însuși, ar zdruncină credința masselor în socialism, ar provoca contrarevoluția capitalistă. O alcătuire sistematică ca aceasta va dura, se înțelege, ani de zile, până va fi dusă la capăt; vom trebui doar să reformăm producțiunea întreaga, să înființăm industria nouă, să le reorganizăm pe cele vechi pe deplin, să suprămăm cele învechite.

Nu va merge deci lucrul așa de repede, cum numai neștiuța o poate crede că ar fi posibil, neavând ideile despre mărimea istorică a problemei. Însă trebuie să meargă atât de repede cât numai se poate. Timpul e mai favorabil decât oricând. Războiul a nimic tot ce e a existat; dacă cândva, atunci azi e timpul potrivit pentru clădiri și alcătuiri nouă. Războiul a zdruncinat credința în orice tradițiune; dacă cândva, atunci azi înclină spiritele spre lucruri nouă și spre reforme.

Să ne punem deci pe lucru. (Vremea nouă).

Cronica.

„Renașterea Română“ clasifică membrii Marelui Sfat Național după categorii și constată, că Sfatul este compus din 100 (o sută) de advocați, 70 de preoți, 3 învățători, 1 comerciant, 2 ingineri, 20 socialisti și doi țărani. Apoi se țânge ea țărani nu sunt reprezentati în proporție cu muncitorii socialisti. Dar cu advocații și cu preoții frește sunt în proporție.

Concluzia e aceea că „Renașterea Română“, care e scrisă de advocați și se afirmă organul partidului țărănesc, compus din preoți, constată că advocații și preoții nu sunt în număr prea mare față de țărani, sau vice-versa, țărani nu sunt în număr prea mic, față de advocați și preoți, numai față de muncitorii industriali. Adecă doreă Renașterea ca să fie mai puțin muncitori industriali și mai mulți plugari, inoleo nu are nimic de obiectat. Toate sunt bine împărțite.

Dar dacă clasificăm membrii socialisti ai Marelui Sfat după categorii, atunci vedem că din 21 membrii avem 15 muncitori industriali, 2 țărani (plugari), o profesoară, un publicist, un advocat și un patron.

Constatați acum din nou unde este proporția, la voi sau la noi?

Intr'un articol de fond intitulat „Socializare“ „Gazeta Transilvaniei“ cu oarecare pricepere constată niște transformări economice-sociale determinate de războiul, arătând, că după Marx transformările acestea ar duce spre revoluția socială. Spune că această concepție s'a dovedit de nereală deoarece evoluția socială este de desăvârșire evitată prin reformele agrare din Apus. Apoi totuși constată, dupăce afirmă că idealul pe care-l caută revoluțiile se realizează „numai înec“ prin evoluție lentă, spune că „Noul principiu, care a luat viață, înseamnă socializarea industriei și comerțului.“

Vasăzică totuși transformarea se va face în mod evolutiv — lent acolo unde nu e trebuință de violență, și în mod violent — prin revoluție, acolo unde reacțiunea împiedecă transformarea lentă. Bine că am ajuns și la această constatare.

„Presa“ serie: Directoatul internelor din Ardeal a interzis căsătoriile cetățenilor din vechiul regat pe pământul Transilvaniei.

Mai întâi am crezut că i vorba de separatism.

Apoi am bănuit că, față de corupția din Regat, Ardealul se pune în gardă: adultere, prostituție, fraude.

În ultimul moment însă „Izbânda“ ne dă o altă explicație.

„Această măsură s'a luat în vederea unei anumite căsătorii, despre care se crede că se intenționează să se celebre în Ardeal.“

Iată unde am ajuns: pentru un „caz special“ se face legi anume care știrbesc unitatea țării și care împiedecă exercitarea drepturilor multor cetățeni liberi.

„Presa“ scrie: La Lyon a fost arestat un comerciant pentrucă a vândut zahărul cu 6 lei!

Dacă prețul de speculă ar fi fost tot atât de mic și la noi, poate am vedea și noi arestări de speculatori.

„Desiluții dedincolo“. „Socialismul“ scrie despre noi: Încă nu s'a încheiat bine „blocul“ desrobitor și a și început să părăie al dracului la izbiturile... desrobitorului. Primul act de curaj al celor cari pretindeau să renoveze viața politică din regat e... dosirea votului pentru femei. Decretul-lege pentru reforma electorală în Ardeal nu mai vorbește nimic de dreptul de vot pentru femei acordat, imediat după revoluție, la Alba-Iulia!

Ce mai pui de politiciani și d-nii Maniu et C-nia. Și le mai atribuiau „tradiție revoluționară!“ A avut dreptate censura să ne taie. De când tot oitește „Socialismul“ a învățat ceva și te pomenești că tocmai când s'o dispensă va fi devenit neaoș socialistă...!

Stabilirea prețurilor pentru mărfuri.

Resortul de agricultură și comerț a luat prin ordonanța No. 2164 C referitor la stabilirea prețurilor pentru toate mărfurile următoarele dispozițiuni.

Fabricanții și producătorii de orice soi de articole vor calcula peste prețurile de fabricare un beneficiu dela 10—20% după natura fabricatului raportat la vremurile normale, adecă la mărfurile cari se vindeau în timp normal cu câștig mai urcat, se calculează un câștig mai urcat, iar cari se vindeau cu câștig mai mic, se vor vinde cu câștig mai mic.

Comercianții profesionali vor vinde revânzărilor cu un beneficiu de 5—15% după mărimea comandii, și natura mărfii, publicului consumator cu 10—30% după cum se raportează acest câștig cu venitele din vremuri normale.

Prețurile de vânzare sunt a se indica pe marfă. Aceste norme sunt a se observa strict și de către meseriași și industriași, întrucât privește plata pentru confecționările și lucrurile ce le fac, ținându-se seama de salariile ce pot să le plătească în raport cu cheltuielile de întreținere ale lucrătorilor.

Comerțul intermediar (händlereskedelem) rămâne strict oprit și orice speculă se pedepsește aspru.

Contravenții, amende. Cei ce vor contraveni acestei ordonanțe se vor pedepsi cu amendă până la 100.000 coroane și închisoare până la 6 luni.

Afară de aceasta mărfurile de contravenție se vor confiscă în favorul statului.

În cazuri grave Consiliul Dirigent va putea hotărî și rechiziționarea întreprinderii (fabricelor).

Politia de Stat invită pe toți fabricanții și producătorii ca și comercianții de orice soi de marfă, la cea mai strictă executare a dispozițiunilor de mai sus, accentuând, că cei descoperiți de organele de controle, sau cei denunțați de public vor fi pedepsiți aspru.

Oprirea presei socialiste din Regat?

Intrebăm pe cei în drept dacă există vreun ordin pentruca ziarele socialiste din vechiul regat să fie oprite în Transilvania.

Aceasta pentrucă noi la Sibiu nu primim pachete cu ziare decât la 8—10 zile odată. Tovarășii din Brașov, care tot așa au pățit au dat de urma ziarelor oprite. Iată cum: Cu ocazia venirii unui tovarăș din România au intrebat dacă ziarului i s'a dat hârtie să apară. Li s'a răspuns că ziarul nu a apărut numai o zi, iar încolo a apărut regulat. Cum de la gară s'a spus meru că ziarul nu apare, tovarășii din Brașov împreună cu cei din România au cercetat și aflat că d-nii Ogneanovici și Ciclovani, cenzi în gară, au vândut 220 kgr. ziare socialiste ca maculatură unei firme din Brașov, iar banii i-au încasat d-lor. Cum nu li s'a arătat nici un ordin de oprire, ba șeful cenzei ziarelor, d-l Babă, a declarat că nu știe nimic de asta, președintele și secretarul secțiunii române a partidului socialdemocrat din Brașov au făcut o cerere comandantului orașului, cerând să dispue anchetarea cazului, pentruca vinovații să-și primească pedeapsa și să plătească cele 3000 numere din „Socialismul“ dela N-rul 113—143, care le-au oprit cu valoarea lor de 1500 coroane. Cerem și noi pedepsirea vinovaților și încetarea șicanelor ce se face cu expediția gazetelor socialiste.

B. Mihail.

Impotriva colportorilor de știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca infractori: Aci cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colportă, comentă, în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română. 2. Această infracțiune se va judecă și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faftele de mai sus se vor fi avârșit în scop de a sponă, sau tradă, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Cerem hârtie!

Am mai scris în numărul trecut despre criza de hârtie. Am arătat că aceasta este din cauza neegalei repartizări a hârtiei și am cerut o comisiune, care să se ocupe cu repartizarea hârtiei. Nu știm dacă s'a făcut vreun demers pentru ameliorarea crizei. Foile partidului nostru „Wahrheit“ și „Igazság“ de trei săptămân nu mai apar și acum e amenințată și „Tribuna Socialistă“ de a încetă de a mai apare. De ce tocmai foile socialiste sunt condamnate la moarte? pe când alte foi apar în patru pagini? Cerem Consiliului Dirigent să intervie de urgență,

Socialiștii francezi contra tratatului de pace.

Din Izvor burghez aflăm următoarele: Consiliul național* al partidului socialist s'a întrunit Luni în 14 Iulie pentru a examina tratatul de pace. Au luat cuvânt tovarășii Faure, Mistral, Longuet, Thomas, Bracke etc., pronunțându-se cu toți contra votării tratatului. Tov. Inghels (deputat de nord), a făcut observarea, că dacă germanii ar fi rămas învingători, nu s'ar fi silit de a anexă partea de nord a Franței. De asemenea crede, că tratatul impus de antant, nu este atât de draconic, precum vreau să-l prezinte colegii săi.

S'a trecut apoi la votare, au votat 54 de delegați pentru votarea ratificării și 1440 contra. Au fost prezentate două moțiuni: Moțiunea Renaudel, care susține că partidul socialist nu poate accepta ratificarea tratatului; Moțiunea Daniel Renault, care cere excluderea din partid a tuturor acelor, cari votează pentru ratificare. O rezoluțiune însemnată de tov. Nayouse cere adeziunea la internaționala a treia și la comunismul integral. Tov. Albert Thomas ia cuvântul și declară că acceptă moțiunea Renaudel, își rezervă însă libertatea în momentul votării, așa cum îi va dicta interesul socialist.

În ședința de noapte s'a discutat cazul celor 22 de deputați, cari au votat creditele militare. Tov. Grenier a susținut, că nu se pot exclude deputații cari au votat creditele militare, din motivul că s'a tolerat în decursul războiului ca tovarășii Raffin-Dugens, Alexandru Blanc și Brizon să urmeze o poliție cu totul personală, fără să țină seamă de deciziunile congresului.

* Sfatul socialistilor de pe teritoriul Franței.

ȘTIRI

— Comunicat oficial. Frontul de vest: Trupele noastre au ocupat pe dreapta Tisei localitățile Tardos, Csobai, Takta Sada, Takta Harkány, Tisza Lucs și Örkökt. Orașul Szolnok este în fațări. Operațiunile sunt în curs. (M. C. G.).

— Câți locuitori va avea România. Ziarele au publicat următoarea statistică: România Mare va cuprinde peste 13 milioane de Români, cam 1,500.000 Jidani, cam 700.000 Ruși și Ucraineni, cam 100.000 Bulgari, cam 1,700.000 Unguri, cam 800.000 Nemți (împreună cu cei din Torontal) și 350.000 alte neamului, la un loc 18 milioane.

— Un fin al Kaiserului ampliat de bancă. Ziarul „National Zeitung“ din Berlin anunță că prințul August Wilhelm, al patrulea fiu al Kaiserului, a solicitat și obținut o funcțiune într'o bancă berlineză.

— Reforma electorală în Germania. Adunarea națională din Weimar a ales de vicepreședinte pe socialistul Löwe. În cursul dezbaterilor asupra reformei constituției s'a hotărî să se acorde drepturi politice egale femeilor ca și bărbaților. S'a hotărît suprimarea titlurilor de noblete precum și suprimarea diferitelor ranguri păstrându-se numai titluri academice.

— În Germania se pregătește republica bolșevistă. Președintele republicii comuniste maghiare Bela Kun a declarat unui redactor al ziarului „Arbeiter Zeitung“ că în Germania se va proclama în primele zile ale lunii August republica sovietelor. După informațiunile lui Bela Kun spartaciștii au speranțe temeinice, că din cauza nemulțumirii generale față de semnarea păcii în condițiunile cunoscute vor avea de partea lor întreg poporul german.

— Pretorul Comandamentului Trupelor din Transilvania în ședința dela 25 Iulie c a condamnat pe următorii indivizi la închisoare după cum urmează: Wonner Josef din Budapesta la 6 luni închisoare, pentru faptul că a adus scrisori din Budapesta și le a dat la bolșevici din teritoriul ocupat. Grigorie Roșianu din orașul Craiova la 1 an închisoare, pentru faptul că a purtat uniformă militară nefiind militar și falsificat bilete de circulație.

Vieța sindicală.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de secretar și a unui funcționar la „Uniunea muncitorilor în fier și metal“ se escrie un concurs liber, la care au dreptul de a participa toți muncitorii în fier și metal dacă corespund următoarelor cerințe:

1. Să fie de 3 ani membru al Uniunii.
2. Să corespundă cerințelor agitatorice și de administrație.
3. Să cunoască limba română și maghiară în scris și cetit, cei cari cunosc și germană vor fi preferați.

Salariu lunar: pentru secretar 1400 cor., pentru un funcționar 1200 cor.; cererile pentru concurs sunt a se înainta cel mai târziu până la 20 August, la Comisia Generală a Sindicatelor, Sibiu, Str. Rosenanger 14.

Cei cari vor fi aleși vor trebui să-și ocupe postul cu 1 Septembrie.

Com. Gen. a Sind.

Uniunea C. F. R. din Ardeal și Bănat.

Duminecă în 27 Iulie, s'a ținut la Sibiu, conferința Ceferiștilor, unde s'a pus bază „Uniunii Cfr.“

Asupra decursului Conferinței și a celorlalte hotărâte vom reveni în numărul viitor.

Avis.

Imprumutul Național 5% din 1919.

Primul cupon (August 1919) al bonurilor de teazar emise prin Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor pentru Imprumutul Național 5% din 1919 se va plăti prin locurile de subscripțiune deodată cu distribuerea titlurilor. Pentru a-și lua în primire bonurile de teazar locurile de subscripțiune sunt îndatorate a se prezenta plin plenipotențiailor la serviciul Imprumutului Național din Resortul Finanțelor (Școala de cadeți parter Nr. 10) începând din 1 August a. c., iar publicul își va lua titlul în primire dela locurile de subscripțiune, primindu-și totodată și răscompărarea primului cupon, în schimbul certificatului intermal, care va trebui remis prin locurile de subscripțiune la Resortul Finanțelor.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor.

Posta Administrației.

I. N. Arad. Posta primește bani în tot teritoriul ocupat. — P. Bononțiu, Biciovan. Bani 1-am primit și dela 1 August ziarul apare de 2 ori așa ca suma trimisă pe jumătate au se scooteste pe 3 Iulii, adecă până la 30 Septembrie. — Tot așa se va scooti la toți abonenții gazetei noastre că în viitor pe un abonament este 40 cor, pe 1/2 an 20 cor, iar pe 3 Iulii 10 cor. — I. Pioros, Rodna-veche. Mai datorești 4 cor, atunci ești în curent până la timpul când ai primit foaia. — G. Ordeanu, Zernești. Și d-tale ca mai sus.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI
Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Ozeanu 10.

Cenzurat de: SUBCOT. BUOUR.

* Socialdemocratul Dr. Otto Bauer, care conduce în Austria germană resortul special de socializare a scris la începutul lunii Aprilie articolul de față. El publicăm spre folosința celor interesați și credem că chiar acei savanți pentru cari „socialdemocrația nu mai are nici un rost“ vor face bine dacă îl vor citi cu atențiune, poate că se vor răzgândi.